

Õiguskantsleri Kantselei

Anni Pavlenko
Unicorn Legals

anni@unicornlegals.com

Teie 06.07.2026 nr

Meie 09.07.2026 nr 6-1/261656/2605798

Töölepingu seaduse § 44 lõike 6 tõlgendamine

Lugupeetud Anni Pavlenko

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest Te ei nõustu sellega, kuidas tõlgendavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Tööinspeksioon [töölepingu seaduse](#) § 44 lõiget 6. Nende tõlgenduse järgi, mis omakorda tugineb mh Riigikohtu lahendile [2-22-16497](#), tuleb ületunnitöö vaba ajaga kompenseerimise korral maksta töötajale töölepingus kokkulepitud töötasu ületunnitöö eest ning ületunnitöö ajaga võrdses ulatuses antud tööst vaba aja eest.

Selgitusi seadusesätete ja nende tõlgendamise kohta annab ministeerium, kes selle valdkonna õigusaktide väljatöötamise eest vastutab ([märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) § 3). Õiguskantsler seda teha ei saa.

Õiguskantsleril ei ole ka põhjust alustada kontrolli, kas töölepingu seaduse § 44 lõige 6 on kooskõlas põhiseadusega, arvestades kohtupraktikat ning rahvusvahelist õigust ([õiguskantsleri seaduse](#) § 15¹ lg 2).

Nii esimese kui ka teise astme kohtul on võimalik konkreetse kohtuasja lahendamisel algatada põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlus Riigikohtus, et kontrollida seadusesätte kooskõla põhiseadusega. Sama on võimalik teha Riigikohtu tsiviilkolleegiumil, kui tekib põhjendatud kahtlus asjassepuutuva seadusesätte põhiseadusele vastavuses ([põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse](#) § 3 lg 3, § 9 lg 1). Viidatud Riigikohtu tsiviilkolleegiumi lahendis nr [2-22-16497](#) ei algatanud ükski kohtuaste põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlust töölepingu seaduse § 44 lõike 6 põhiseadusele vastavuse kontrollimiseks. Seda pole tehtud ka üheski teises kohtuasjas, mis ületunnitöö eest vaba aja andmist puudutab.

Eestile siduva [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#) artikli 4 lõike 2 kohaselt tuleb ületunnitööd kompenseerida üldjuhul suuremas määras töötasuga. Sotsiaalharta täitmist kontrolliva Euroopa Sotsiaalsete Õiguste Komitee hinnangul on võimalik kompenseerida ületunnitööd ka vaba ajaga, kuid sellisel juhul tuleb töötajale anda vaba aega rohkem, kui töötaja tegi ületunnitöö tunde. Lisaks on komitee pidanud sotsiaalharta kooskõlas olevaks sellist kombineeritud süsteemi, kus töötajale antakse ületundidele vastavas ulatuses vaba aega ja seda tasustatakse. Komitee sõnul saavutatakse sellisel juhul sama tulemus, kui suurendatud

määras töötasu maksmisega. Kuna Eesti töölepingu seadus ei näe ette töötajale ületunnitöö eest vaba aja andmist suuremas ulatuses, kui töötaja ületunde tegi, pidas komitee Eesti töölepingu seadust sotsiaalharta kooskõlas olevaks vaid põhjusel, et ületunnitöö kompenseerimiseks on töötajal õigus saada ületundidele vastavas ulatuses vaba ajaga, mis on samuti tasustatud. Täpsemalt on võimalik Euroopa Sotsiaalsete Õiguste Komitee Eestit puudutava seisukoha kohta lugeda [2022. aasta järeldusest](#) sotsiaalharta artikli 4 lõiget 2 täitmise kohta. Samuti on võimalik komitee kõikide selgitustega sotsiaalharta artikli lõike 2 kohta tutvuda [järelduste kogumikus](#).

Ka Rahvusvaheline Tööorganisatsiooni (ILO) ekspertide komitee rõhutab vajadust maksta ületunnitöö eest igas olukorras ja mitte vähem kui 125% tavalisest töötasust, sõltumata sellest, kas töötajale antakse hüvitisena ka tööajast vaba aega (komitee seisukoht põhineb konventsioonidel nr 1 ja 30, mida Eesti ratifitseerinud ei ole, vt komitee [raportit](#) tööaja kohta, p 152-158).

Juhul kui olete siiski seisukohal, et töölepingu seaduse § 44 lõige 6 on vastuolus põhiseadusega, on Teil võimalik oma klienti esindades see küsimus kohtu ees tõstatada ning kui kohus Teiega nõustub, algatada konkreetse kohtuasja alusel põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlus Riigikohtus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Aigi Kivioja
vanemnõunik sotsiaalsete õiguste osakonna juhataja ülesannetes
õiguskantsleri volitusel

Angelika Sarapuu 6938411
Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee